

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

DIREKTORAT ZA DELOVNA RAZMERJA IN PRAVICE IZ DELA

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 08

F: 01 369 78 30

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

PREDLAGAM VLADI

Urad Vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 1031-135/2014-2

Datum: 24.6.2014

Zadeva: Predlagam.vladi.si - Predlog 5898-192: Določitev enakega odstotka za odmero starostne pokojnine za oba spola

Zveza: Vaš dopis št. 092-192/2014/1 z dne 17.6.2014

Spoštovani!

Na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) smo prejeli dopis, posredovan preko spletnega orodja predlagam.vladi.si, v katerem avtor opozarja na, po njegovem mnenju, neupravičeno ohranjanje pozitivne diskriminacije glede na spol v novem Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ((Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 46/13-ZIPRS1314-A, 63/13-ZIUPTDSV, 99/13-ZSVarPre-C, 101/13-ZIPRS1415, 107/13-Odl. US in 111/13-ZMEPIZ-1; v nadaljevanju ZPIZ-2). Avtor v svojem dopisu meni, da bi se moral odmerni odstotek za oba spola izenačiti na 60,25% za dopolnjenih 40 let pokojninske dobe brez dokupa.

V zvezi z navedenim predlogom bi najprej želeli poudariti, da je bil veljavni Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 46/13-ZIPRS1314-A, 63/13-ZIUPTDSV, 99/13-ZSVarPre-C, 101/13-ZIPRS1415, 107/13-Odl. US in 111/13-ZMEPIZ-1; v nadaljevanju ZPIZ-2) sprejet v soglasju z vsemi socialnimi partnerji, soglasno pa je bil sprejet tudi v Državnem zboru RS. ZPIZ-2 je bil sicer pripravljen v smeri zmanjševanja razlik med moškimi in ženskami. Pogoji za starostno pokojnino bodo tako v skladu z ZPIZ-2 za moške in ženske izenačeni leta 2016, in sicer na 65 let starosti in najmanj 15 let zavarovalne dobe, polno starostno pokojnino pri nižji starosti od 65 let pa bodo lahko pridobili zavarovanci (tako moški kot ženske), ki bodo dopolnili najmanj 40 let pokojninske dobe brez dokupa ter starost 60 let. Pogoji za polno starostno pokojnino bodo v skladu z ZPIZ-2 za moške in ženske izenačeni leta 2019. Izenačitev upokojitvenih pogojev za moške in ženske je smotrna glede na daljšo življenjsko dobo žensk in zaradi nujnosti formalnopravne izenačitve spolov. Prav različni upokojitveni pogoji za ženske so namreč v minulem obdobju prispevali k nižjim pokojninam pri ženskah zaradi nizke pokojninske dobe in s tem k večji stopnji tveganja revščine.

Vendar pa je na tem mestu potrebno dodati, da so v prej veljavnem Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1) bile razlike glede upokojitvenih pogojev med moškimi in ženskami tako velike, da bi jih v tako kratkem času težko približali na enako starost za oba spola. Ob uveljavitvi strožjih zakonskih pogojev je potrebno namreč zasledovati načelo postopnega spreminjanja pogojev, saj pokojninski sistem ne prenese hitrih posegov. Uvajanje nove, višje polne starosti ter učinkovanje spremenjenega sistema bonusov in malusov se bo

tako izvedlo postopno, s prilagojenim daljšim prehodnim obdobjem, posebej za ženske in moške, saj so bili po sedaj veljavnem zakonu vstopni pogoji različni. ZPIZ-2 za ženske in moške tako postopoma izenačuje tako pokojninsko dobo kot tudi starost, vendar pa, kot avtor tudi sam ugotavlja, še vedno ohranja določitev različnega odmernega odstotka za moške in ženske, kar je posledica tradicionalne vloge žensk, ki so poleg poslovnega življenja skrbele tudi za otroke in ob tem za svoje delo prejemale slabše plačilo ob krajši dobi dela. Ob tem naj omenimo, da za ženske po prej veljavnem ZPIZ-1 malusi sploh še niso učinkovali, zaradi česar so se upokojevale še pri nižjih starostih in z ugodnejšim vrednotenjem dobe, kot je bilo to zahtevano za moške. Na podlagi zgoraj navedenega bi izenačitev odmernega odstotka za moške in ženske, ob hkratni izenačitvi upokojitvenih pogojev in takojšnji vpeljavi malusov za ženske, lahko pomenila prehitro preskok in materialno preveliko finančno obremenitev žensk.

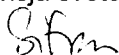
Ne bi se mogli strinjati, da gre v novem zakonu za neupravičeno razlikovanje med moškimi in ženskami in za diskriminatorno ureditev, saj menimo, da takšna ureditev ne pomeni diskriminacije moških, temveč le daje določene ugodnosti ženskam, kar je posledica do sedaj veljavne ureditve. Ugodnejši položaj določenih skupin glede posameznih pravic ne pomeni že sam po sebi kršitve načela enakosti v primerjavi z drugimi skupinami, če so posebne ugodnosti logično utemeljene in ne presegajo obsega, ki ga upravičuje razlog, zaradi katerega so dane. Tudi Ustavno sodišče je v svojih odločitvah poudarilo, da je **dopustno razlikovanje po spolu**, kadar služi vzpostavljanju dejanske enakosti (enakopravnosti) med spoloma tam, kjer sicer obstajajo objektivne biološke ali funkcionalne razlike med njima. V takem primeru zakonodajalca ne zavezuje le prepoved razlikovanja, ampak tudi (in predvsem) **dolžnost pozitivnega ravnanja: zagotoviti možnosti za dejansko enakopravnost med moškimi in ženskami**. Različno obravnavanje moških in žensk je torej upravičeno tedaj, ko izravnava neugodnosti, ki izvirajo iz tradicionalno in zgodovinsko pogojnih različnih družbenih vlog. Zakonodajalec torej lahko objektivne razlike med spoloma, ki na področju pokojninskega zavarovanja prizadevajo praviloma ženske, kompenzira z ureditvijo, ki ženskam omogoča pridobitev pokojnine časovno prej kot moškim.

Nazadnje bi želeli pojasniti, da se v pokojninskem sistemu ohranja tako možnost znižanja upokojitvene starosti za pridobitev starostne pokojnine **na račun otrok kot tudi na račun obveznega služenja vojaškega roka ter zaradi vključitve v zavarovanje pred 18. letom starosti**. Ob izpolnjenem pogoju 40 let pokojninske dobe brez dokupa se tako starostna meja **na račun otrok** lahko zniža od 60. leta starosti največ do dopoljenega 56. leta starosti (ženska) oziroma do dopoljenega 58. leta starosti (moški)) ter za zavarovance (moški in ženske), ki so dopolnili 38 let pokojninske dobe brez dokupa, pri čemer se starost znižuje od 65. leta starosti do največ 61. leta. Zavarovanec, ki je skrbel za otroka v prvem letu njegove starosti, si ob izpolnjevanju navedenih pogojev lahko zniža upokojitveno starost za 6 mesecev za enega otroka, za 16 mesecev za dva otroke, za 26 mesecev za tri otroke, za 36 mesecev za štiri otroke ter za 48 mesecev za pet ali več otrok. Ukrep je resda prvenstveno namenjen ženskam za skrb in nego otrok, vendar ga bodo ob predložitvi ustreznih dokazil imeli možnost koristiti tudi moški. Prav tako se moškim ob izpolnjenem pogoju 40 let pokojninske dobe brez dokupa starostna meja lahko znižala tudi za 2/3 **obdobja služenja vojaškega roka** od 60. leta do največ 58. leta starosti ter za 2/3 obdobja služenja vojaškega roka od 65. leta do največ 63. leta starosti. Starostna meja se bo lahko znižala tudi **na račun vključitve v zavarovanje pred 18. letom starosti**. Omenjeno znižanje starosti lahko uveljavljajo zavarovanci (moški in ženske), ki so dopolnili 40 let pokojninske dobe brez dokupa, in sicer od 60 leta starosti za ves čas dela pred 18. letom starosti, vendar ne več kot do 57 let (oz. do 56 let do 31. 12. 2018) – ženske in do 58 let - moški.

ZPIZ-2 torej med drugim zmanjšuje razlike med moškimi in ženskami tudi na način, da tudi moškim, ki so začeli delati pred 18. letom starosti, omogoča znižanje upokojitvene starosti za pridobitev starostne pokojnine zaradi vključitve v zavarovanje pred 18. letom, kar je bilo v ZPIZ-1 sicer omogočeno le ženskam.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Saša Šifrar
višja svetovalka I

dr. Andraž Rangus, podsekretar
vodja sektorja

